

ՄԵՏԵՆԵԳՐԱԿԱՆ**(ԽԵԻ) ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԹԼԿՈՒՐԱՆՑԻ**

= 15 =

ԱՅԼ ՏԱՂ ԽԻՍՏ ԱՆՆԸՄԱՆ

Ա.

Դու ես գարնանային վարդ ու բուրաստան,
Աչերդ են ծովեր, խումար ու մէստան,
Քո ծոցդ է դրախտ, մըրզեր և անդաստան,
Դու ինձ լեր դատաւոր, արայ դատաստան.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Բ.

Սիասաթ ունիս քան զաւրաւոր խաչ,
Հրեղէն ես, հողեղէն, թէ՛ մարդագէմ քաջ.
Հիւանդ եմ, ողջանամ, երբ նըստիս ինձ յաջ,
Է՛ վիզ շողկըտան, է՛ այտեր կակաչ,
Թող անփորձ մընաս քան զնըշդար կանաչ.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլատ էֆէնտի:

Գ.

Սիրուն չղիմացաւ նախահայրն Ադամ,
Այն սիրուն համար եղեմ դրախտէն հան.
ԶԴաւթա գործն յիշեմ, ու քան զուռ դողամ,
Սողոմոնի սուգն ես այլ ի հետ լամ,
Վարդատի Շիրինին խապարն ես ոնց տամ.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Բնագիր, Բ. էջ 405, Հմմտ. Ք =
Հայր. Ամս. 1935 Յնս. էջ 34. Ձեռ. թկ.
1678, Տ, էջ 33. Ձեռ. թկ. 1623: Ն =
Արեգ, 1924, էջ 659:

Վերնագիր. — Տաղ Սիրոյ Թըլկուրան-
ցոյ ասացեալ, Ք: Սիրով մի՛ սպանաներ,
Տ: Երգ Սիրոյ, Ն:

Ա. 1. — վարդ ու — վարդի, Ք: —
2 — Աչերդ է քո խումար ծովեր ու մէս-
տան, Բ: Աչերդ է ծով խումար ու մէս-
տան, Ք: — 3 — մըրզեր և — մըրզաց,
Քն. մըրզոց, Տ: Դրախտ — ծաղկոց, Տ: —
4 — լեր՝ չունին Քն: — 5 — ճէլատ, Ք.
ճէլէտ, Տ. ճալատ աֆանտի, Ն:

Բ. 1. — զաւրաւորի չաչ, Բ. զօրաւոր
քաջ, Տ: — 2 — մարդագէմ — մարմնաւոր,
Տ: — 4 — շողկտակաց, Բ. շողկտակ և
այտեր կանանչ, Տ: — 5 — անփորձ — դու,
Տ: — 6 — Սիրով մի՛ սպանաներ զաւում
ու ֆէրման, Բ: Սիրով ... ճէլատ էֆէն-
տի, ՏՔ: Ն ոչ հոս, ոչ ալ յաջորդ առանե-
րուն վերջը, ունի յանկերգի այս տողը:

Գ. 1. — չղիմանայ, ՆՔ: — 2 —
վանց սիրոյ ելաւ յեղեմ դրախտէն հան,
ՆՔՏ, հհան, Բ. համ. ՆՔ: — 3 — ...
ու ի զուռ կամ դողամ, Տ: — 4 — Սո-
ղոմոն ի սուգ, ՆՔ: — 5 — Ֆարհատ, Ն.
զՎարհատ, ՔՏ:

Դ.

Սէրն կու տանի զամաթն երեսէն,
Ի հարեղայէն, ի վարդապետէն,
Էրէցն ու սարկաւազ կու ծըգէ կարգէն,
Տանի զխելքն ի զխուռն ու զահն ի սըրտէն,
Անէ մէլէմէթ, հանէ յարեւէն.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Ե.

Է՛ շէհրի սիֆաթ եւ աշխարհի զարդ,
Յովսէփ Գեղեցիկ, ւ անօրինակ մարդ,
Զինչ որ ծուկն ընկնի յանկարծ սիրոյ կարթ,
Ինծ ինչ խըրատ կու տաս, է՛ անթառամ վարդ,
Զմնաց քեզ ի վրաս այլ զովելու պարտք.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Զ.

Է՛ մեղր ու կարագ եւ կեղեւած նուշ,
Քեզ նենգ հայողին՝ աչքն հազար փուշ.
Է՛ սալվի չինար, եւ ըսպիտակ թուշ,
Է՛ կամար ուներ, եւ աղեղան կուշ.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Է.

Է՛ ազվոր քաղաք, բարձր ու ամուր բերդ,
Է՛ փունջ մանուշակ, կարմիր վարդի թերթ,
Շատոց ես դու լափեր աղամորդու լերդ,
Քանի զովեմ ըզքեզ կու զօրանաս զերդ.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Ը.

Քան ըզթիթեռն ի հուրն որ է ի վառման,
Եկեր եմ որ այրիմ եւ մոծիր դառնամ.
Յորժամ տեսայ ըզքեզ է՛ արեւնըման,

Դ. 3. — ու, չուշին, ՆՏ: Կու ձգէ ի
... ՆՔՏ: — 4 — ... զամաթն յերեսէն,
ՆՔՏ: — 5 — Անէ — Շինէ, ԲՆՔ. մալա-
մաթ, ՆՏՔ:

Ե. 1. — Այս տունը չուշի Տ: չահրի
սիֆաթ, ՆՔ: — 3 — Զինչ ձուկն ի սիրոյ
յանկարծ ընկնի կարթ, ՆՔ: — 4 — Ինչ
ինչ խըրատ կու տաս, Զմնաց ի վրագ, Բ:
Զինչ խըրատ կու տաս ասէ անթառամ վարդ,
Ք: Ինչ խըրատ կու տաս, է՛ անթառամ
վարդ, Ն: — 5 — ՔՆ. Բի մէջ 4-5 իրա-
րու խառնուած և թերի:

Զ. 2. — Քեզ — ի քեզ, Բ. Քո, Ն.
յաչքըն, ՆՔ. Քեզ ծուռ նայողին յաչքն,
Տ: — 4 — ունեք, օնքեր, Բ. ունէք, Ք:
ուշին կամար ունքեր զերթ ..., Տ:

Է. — Զուշի, Տ: — 3 — լափեր դու
Արդմորդու, Ն. շատոց ես լափեր դու
աղամորդու լերդ, Ք: — 4 — զերդ, զերթ,
Բ, որ նախորդ տողերուն մէջ ալ գրած է
բերք, լերք. բերդ, Ն. բերթ, Ք:

Ը. — Զուշի, Տ: — 1 — ըզթիթեղն,
Բ. զթիթեռն, Ն. Քանդի թիթեռն, Ք: — 2
— եկայ որ, ՆՔ: — 4 — Անչինս սար-

Անձրս սարսափեցաւ, դեռ ես կու գողամ.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Թ.

Ով ըզքեզ ռասմեց եւ երես եհան,
Ակրն սարգեհոն, եադութ, կարկեհան.
Ինծի մի՛ մեղադրեր, է՛ շէհրի սուլթան,
Եթէ կու սիրեմ զքեզ, է՛ կուլիմէստան.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

Ժ.

Երեսդ է արեւ, ճակատդ է զօհրան,
Կրլափդ է խընծոր, ծըծերդ է շամամ.
Զինչ եղեմ դրախտն ի քո ծոցդ կան,
Երբ շաքարն է մօտս՝ ինձ Մըսրը ինչ քան.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

ԺԱ.

Պագ մի երեսէդ կամէ զեզընկան,
Հապաշ ու զեաման, Տիլ ու զՀընտուստան.
Երկու վարսիդ զին է Զին ու Խութան,
Պուլղար ու ըՍտամպուլ ու շահրի Եազտան.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

ԺԲ.

Ինչ ընդ այլ կու տաս Թուրկուրանցի խեւ,
Խելացդ ես թեթեւ քան նըղըրկու թեւ.
Այդ քո ասելուդ կանգնի հազար դեւ,
Որ չթողու ի մարդ այլ սրբութեան ձեւ.
Կարես սիրով շինել հազար երես սեւ,
Ինչ ընդ այլ կու տաս Թուրկուրանցի խեւ.
Սիրով մի՛ սպանաներ, ճէլաթ էֆէնտի:

սափեցաւ, դեռ ես կու գողամ, Բ. Անձրս
... Բ. Անձրս սարսափեց ու դեռ կու գո-
ղամ, Ն:

Թ. — Չուներ, Տ: — 1 — ռասմեց է ի
յերես եհան, ՆԲ. սաստեց եւ երես, Բ: —
2 — սարեհոն, Բ: — 3 — ինձ ... ի շահի
սուլթան, Բ. է՛ շահ, է՛ սուլթան, Ն: —
4 — Թէ սիրեմ ըզքեզ, է՛ կուլի տաստան,
ՆԲ. տէստան, Բ:

Ժ. 1 = ՏՆԲ. Երեսդ արեգակ ճակատ
է զօհրան, Բ: — 3 — Զինչ գրախտն է
եղեմ ամէն ծոցդ քո կան, Տ: — 4 — ...
ի Մըսրը ինձ ինչ կայ, Տ. ... ի մօտս է ...
Բ. երբ շաքարն ի մօտս ինձ ի Մըսր ... Ն:

ԺԱ. 1. — յերեսէդ, ՏԲՆ. ամէ, Ն.

զԽորասան, Տ: — 2 — ԶՀապաշ ու զէյ-
մէն զՏիլ ու, Բ. զեմէն տիլու, Տ. զՏի-
լու, Ն: — 3 — Երկու ծամգ է զին Զին
ու Խօզան Պուլղար, Բ. Երկու վարսդ է զին
Զինի եւ Խութան, Տ. Երկու վարսդ է զին
է՛ ... Ն: — 4 — Ու կէօզալ Ըստամպուլ
ու շահի Եազաստան, Բ. Պուլղար, Ստամ-
պուլ է Շէհրի եազդան, Տ:

ԺԲ. — Չուներ, Տ: — 1 — Ինչ ընդ
ալն, Բ: — 2 — Եւ քան ըզարզըրկութ
խելացդ ես թեթեւ, Բ: — 3 — Այդ — Եւ
այս, Բ. կանկնած, ԲՆ: — 4 — այլ, չուներ
Բ: — 5 — կարնաս, Բ. շինել, ՆԲ: — 6
— ընդ ալն, Բ: — 7 — Չուներ, ՆԲ:

Գ. ԿՐՕՆԱԿԱՆ-ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ ՏԱՂԵՐ

= 16 =

ԲԱՆ ԱՂԵՐՍԱՆԱՑ.— 1

Ա.

Զքեզ Աստուած խոստովանիմ, երկրպագեմ եւ հաւատամ,
քեզ գոհութիւնս դրուատեմ, թէ ասելոյ արժանանամ:

Բ.

Զսքանչելիս քո հըռչակեմ, քեզ գոհութիւն եւ փառս տամ,
ի քէն հայցեմ եւ պաղատիմ, աղերսանաւք եւ գոհանամ:

Դ.

Դու ողորմած եւ մարդասէր, քո ստեղծուածոցս բարեկամ,
անոխակալ ւ անյիշար, յամենայնի ամենախնամ:

Դ.

Յոյս կենաց, քաւիչ մեղաց, ամէնառատ տուրք եւ բարամ,
կատարիչ խնդրուածաց, այնու յուսով առ քեզ կու գամ:

Ն.

Մի տալ ինձ, Տէր, սիրտ անորդի, որ ի բարոյ դատարկանամ,
եւ կամ լինիմ ամպ ցամաքեալ, որ հետ ամպեմ եւ ոչ ցաւդամ:

Զ.

Յաշուերս իմ լից յորդ արտասուաւք, որ զմեղս անծին իմ լուանամ,
միացոյ զիս ի քո սէրդ, որ թէ տկար եմ զաւրանամ:

Է.

Հով քուրա եմ գործելոյ, կայծ իջեա յիս որ հըրանամ,
հեղգ ու ծոյլ եմ զըլորած, կանկնեայ զանկեալս որ ժըրանամ:

Ը.

Բունաւորեալ մեղքն ի մարմինս, դրժար կու զայ որ հեռանամ,
պասն ու աղօթքն է ինձ բժիշկ, որ պահելով արդարանամ:

Թ.

Նայ էնց փափուկ եմ մնացեր, զաւրն զմարմինս կու հոգամ,
սընուցի որդանցն ճաշ, գիտեմ յաւժար ի կեր զնամ:

Ժ.

Այլ զքեզ ունիմ ինձ ապաւէն, յողորմութիւնդ քո յուսամ,
ըզքո ծընաւդն ունիմ միջնորդ, որ քու տեսուդ արժանանամ:

Բնագիր, Դ = Ձեռ. Ս. Յ. Թ. 1900,
Ժողովածոյ, նոտագիր: էջ 133.

Վերնագիրը մենք դրած ենք: — Տեա
Սիոն, 1952, էջ 314.

ժ.Ա.

Քանանացին եմ կողկողեալ, Պետրոս յալեացն կու ծրփամ,
մաքսաւորն եմ հառաչմամբ, կոծեմ զկուրծս ւ ի հետ լամ:

ժ.Բ.

Անդամալոյծն եմ եւ տնանկ, քաղցրախաւսեց որ թափէնամ,
տեռատես կինն եմ կարկամ, ինձ այց արա որ զաւրանամ:

ժ.Գ.

Հայր մեղայ ասեմ յերկինս, թէպէտ արժան չորդիանամ,
սուրբ արա զիս ի մեղաց, անուն քո սուրբ է յարաժամ:

ժ.Դ.

Զարբայութիւնդ երեւեցոյ, որ երկնչիմ զաւրն ու դողամ,
հեռացոյ զիս յիմ կամաց, որ ի քո կամրդ միանամ:

ժ.Ե.

Զաւր հանապազ աւր ըս(տ) արէ, զիս կերակրէ որ լիանամ:

ժ.Զ.

Ապրեցոյ զիս ի չարէ, որ ոչ կարել ժուժամ,
զի քո փառք եւ զաւրութիւն, արքայ հզաւր եւ փառս տամ:

ժ.Է.

Ես Յովանէս Թլգուրանցի ողորմութեանդ քո յուսամ,
զիս լուսոյ արժանացոյ, ի զալստեան քո միւս անգամ:

(5)

Ն. ԵՊՍ. ՆՈՎԱԿԱՆ

ժ.Ե. — Ըստ երևոյթին տող մը պակաս է:

